

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, י"ט אדר תשפ"א
3 מרץ 2021

מס' מסמך: 004-99-2021-007735
(בתשובה נא לציין מספרנו)

ח"כ בני גנץ
ראש הממשלה החליפי

לכבוד,
ח"כ בנימין נתניהו
ראש הממשלה

שלום רב,

הנדון: פקיעת כהונתם של שרים בממשלת ישראל המכהנים במילוי מקום
סמך: מכתבה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה) מיום 4.3.2015

כידוע, בחודשים האחרונים, התקיימו חילופי גברי באיגוף תפקידיהם של חברי ממשלה שונים, כאשר במקומם של מרבית השרים שסיימו תפקידם בתקופה זו, באו שרים אחרים על דרך מילוי מקום.

בהתאם לסעיף 24 לחוק-יסוד: הממשלה תקופת מילוי המקום של שר במקום שר שחדל לכהן, לא תעלה על שלושה חודשים. תקופה זו נמנית ממועד החדילה של כהונת השר ולא ניתן להאריכה (וראו לעניין זה הנחיית יועץ 1.1101 "ממלא מקום שר – המעמד והסמכויות"). לפיכך, בחלוף תקופת מילוי המקום כאמור יש צורך למנות שר קבוע למשרד, בין על דרך צירוף שר נוסף לפי סעיף 15 לחוק היסוד (ובממשלת חילופים גם בהתאם לאמור בסעיף 43ד(ו) לחוק היסוד) ובין בדרך של שינוי חלוקת התפקידים בין השרים המכהנים לפי סעיף 31(א) לחוק היסוד. שתי הדרכים מחייבות אישור של מליאת הכנסת.¹

לענייננו, מדובר במשרדים הבאים: משרד התקשורת – אשר כהונת ממלא מקום השר בו פוקעת ביום 16.3.2021; משרד משאבי המים, משרד ההשכלה הגבוהה והמשלימה – ביום 27.3.2021; משרד המשפטים – ביום 1.4.2021; המשרד לשוויון חברתי – ביום 8.4.2021; ומשרד המדע והטכנולוגיה – ביום 12.4.2021.

¹ להשלמת התמונה בהקשר זה, יצוין כי עם בחירת כנסת חדשה, הממשלה רשאית "למנות חבר הכנסת להיות שר בתפקידו של שר שחדל לכהן", ללא אישור הכנסת בנסיבות שבוארו בפסיקת בית המשפט העליון (סעיף 30(ד) לחוק יסוד: הממשלה; בג"ץ 7510/19 אור-הכהן נ' ראש הממשלה (פורסם באר"ש, 9.1.2020)).

היועץ המשפטי לממשלה

פקיעת כהונתם של שרים אלו, ללא מינוי שר קבוע תחתיהם, תביא למצב חריג ומוקשה מבחינה משפטית, שבו המשרדים האמורים יותרו ללא שר מכהן. כתוצאה מכך, סמכויות רבות המוקנות לשרים הנזכרים לעיל, בהן סמכויות חשובות ומשמעותיות, ייותרו ללא כל גורם אשר יוכל להפעילן. מדובר בסמכויות סטטוטוריות הנתונות לשרים, לרבות סמכויות מכוח החקיקה להתמודדות עם נגיף הקורונה²; ועוד. כן מדובר בסמכויות הנובעות מכהונת השר כחבר ממשלה, לרבות הגשת הצעות חוק, הצעות החלטה, הגשת עררים; סמכויות ניהוליות שוטפות הדרושות לצורך פעילותו התקינה של המשרד; סמכויות הנובעות מתקנון עבודת הממשלה או מתקנון הכנסת ועוד.

על מנת להימנע מהפגיעה המהותית הצפויה מכך בפעילות הממשלה והמשרדים, וכתוצאה מכך – באינטרסים ציבוריים כבדי משקל, אבקש להדגיש בפניכם את הצורך החיוני בקידום מינויים של שרים קבועים במקומם של השרים המכהנים כיום במילוי מקום במשרדים האמורים, ככל הניתן עובר לפקיעת כהונתם של שרים אלו.

בברכה,

אביחי מנדלבליט

העתק:
מזכיר הממשלה
נציב שירות המדינה
המשנים ליועץ המשפטי לממשלה
היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה
היועצת המשפטית למשרד המשפטים
היועצת המשפטית למשרד המדע והטכנולוגיה
היועצת המשפטית למשרד התקשורת
היועץ המשפטי למשרד לשוויון חברתי
היועצת המשפטית למשרד משאבי המים
היועצת המשפטית למשרד ההשכלה הגבוהה והמשלימה

² כך למשל, הסמכות לקיום דיונים בהיוועדות חזותית בעניינם של אסירים ועצורים עקב התפשטות נגיף הקורונה עשויה לפקוע ללא יכולת הארכה ולהביא להתקהלויות בערכאות השונות ולהתפרצות בקרב אוכלוסיות האסירים (ר' חוק קיום דיונים בהיוועדות חזותית בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים בתקופת התפשטות נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התש"ף-2020)